

Warszawa, 20-04-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

III.7042.5.2022.AS

Pan

Krzysztof Gawkowski

Wiceprezes Rady Ministrów

Minister Cyfryzacji

Szanowny Panie Premierze,

na tle skarg wpływających do Rzecznika pragnę uprzejmie przedstawić uwagi do treści rozporządzenia Ministra Cyfryzacji z dnia 28 września 2023 r. w sprawie określenia grup nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych uprawnionych do otrzymania wsparcia sfinansowanego ze środków publicznych (Dz. U. poz. 2071).

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o wsparciu rozwoju kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli (Dz. U. poz. 1369), dalej jako ustawa o wsparciu, w celu wspierania rozwoju kompetencji cyfrowych nauczycielom, wychowawcom i innym pracownikom pedagogicznym pozostającym w stosunku pracy na dzień 30 września 2023 r. w publicznych i niepublicznych szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz w publicznych szkołach artystycznych, a także w niepublicznych szkołach artystycznych posiadających uprawnienia publicznej szkoły artystycznej przysługuje wsparcie sfinansowane ze środków publicznych. Wsparcie polega na przekazaniu nauczycielom jednorazowych świadczeń w formie bonów na zakup laptopów lub laptopów przeglądarkowych (art. 2 ust. 3 pkt 2 ustawy o wsparciu). W celu udzielenia tego wsparcia nauczyciel otrzymuje bon w wysokości

2500 zł (art. 11 ust. 1 ustawy o wsparciu). Prawo do dokonywania płatności za pomocą bonu wygasa z końcem dnia 31 grudnia 2025 r. (art. 12 ustawy o wsparciu).

Przewidziany art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o wsparciu krąg nauczycieli uprawnionych do otrzymania wsparcia został jednak istotnie ograniczony przepisami wspomnianego na wstępie rozporządzenia Ministra Cyfryzacji w sprawie określenia grup nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych uprawnionych do otrzymania wsparcia sfinansowanego ze środków publicznych, zwanego dalej rozporządzeniem. Rozporządzenie to określa grupy nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych pozostających w stosunku pracy na dzień 30 września 2023 r. w publicznych i niepublicznych szkołach podstawowych oraz publicznych szkołach artystycznych, a także niepublicznych szkołach artystycznych posiadających uprawnienia publicznej szkoły artystycznej, realizujących kształcenie w klasach odpowiadających klasom IV-VIII szkół podstawowych, uprawnionych do otrzymania wsparcia sfinansowanego ze środków publicznych (§ 1 pkt 1 rozporządzenia). Na podstawie tego rozporządzenia, co potwierdza treść jego § 2 ust. 1, wsparciem zostali więc objęci nauczyciele i wychowawcy w klasach IV-VIII szkół podstawowych. Rozporządzenie wyłączyło więc z kręgu nauczycieli uprawnionych do uzyskania wsparcia nauczycieli w klasach I-III szkół podstawowych oraz nauczycieli szkół ponadpodstawowych, chociaż art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o wsparciu przewiduje objęcie tym wsparciem także tych nauczycieli.

W związku z powyższym pojawia się uzasadniona wątpliwość, czy rozporządzenie jako akt wykonawczy do ustawy we właściwy sposób ją wykonuje, skoro wyłącza z kręgu osób uprawnionych do otrzymania wsparcia kategorie nauczycieli posiadających takie uprawnienie z mocy ustawy. Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o wsparciu minister właściwy do spraw informatyzacji określa, w drodze rozporządzenia, grupy nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych ze szkół, o których mowa w ust. 1 pkt 2, uprawnionych do otrzymania wsparcia oraz ich kolejność, mając na uwadze typ szkoły i wykładanych przez nauczyciela przedmiot oraz charakter realizowanych zadań przez wychowawców i innych pracowników pedagogicznych, a także sytuację społeczno-gospodarczą i stan finansów publicznych. Upoważnienie to zawiera umocowanie dla ministra do określenia podziału nauczycieli na poszczególne grupy uprawnione do wsparcia oraz kolejności realizacji wsparcia dla poszczególnych grup. Nie zawiera ono natomiast umocowania do wyłączenia z udzielenia wsparcia określonej grupy nauczycieli (nauczycieli w klasach I-III) czy też nauczycieli określonej kategorii szkół (w tym

przypadku nauczycieli szkół ponadpodstawowych), której ustawodawca przyznał takie uprawnienie.

Rozporządzenie jako akt wykonawczy do ustawy nie może w sposób samoistny modyfikować treści norm zawartych w ustawie (w tym przypadku w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o wsparciu). Zmiana taka albo modyfikacja jest możliwa jedynie wówczas, gdy zostało to wyraźnie wyrażone w przepisie upoważniającym. Przepisy rozporządzenia powinny określać warunki zastosowania norm ustanowionych w ustawie i uszczegółowiać je w takim stopniu, w jakim ustawodawca tego nie uczynił ze względu na ich drugorzędne znaczenie. Rozporządzenie nie może natomiast uzupełniać ustawy, rozbudowywać przesłanek zrealizowania normy prawnej określonej w ustawie. (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 lutego 2010 r., sygn. akt P 16/09, OTK z 2010 r., Nr 2/A, poz. 12). Z pewnością zaś określenie kategorii podmiotów uprawnionych do otrzymania wsparcia nie ma drugorzędного znaczenia.

Przedstawione powyżej uwagi prowadzą do wniosku, że treść rozporządzenia w zakresie, w jakim wyłączała z otrzymania wsparcia nauczycieli i wychowawców szkół podstawowych w klasach I-III oraz nauczycieli i wychowawców w szkołach ponadpodstawowych jest niezgodna z art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy o wsparciu oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. W tym bowiem zakresie rozporządzenie wbrew art. 92 ust. 1 Konstytucji RP nie wykonuje ustawy o wsparciu, lecz modyfikuje zakres podmiotowy przyznanego przez ustawodawcę wsparcia.

Uwagi powyższe przekazuję Panu Premierowi stosownie do art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1058) z prośbą o ich rozważenie, a także jeśli zostaną one podzielone, z prośbą o podjęcie stosownych działań legislacyjnych w celu zmiany opisanego stanu rzeczy. Będę wdzięczny za stanowisko Pana Premiera w tej sprawie.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/